

# ประธาน “ไอทีดี” ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “แนวโน้ม ยุทธศาสตร์การค้าและการพัฒนาของประเทศไทยสู่ ความยั่งยืน”

ประธาน “ไอทีดี” ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “แนวโน้มยุทธศาสตร์การค้าและการพัฒนาของประเทศไทยสู่ความยั่งยืน”  
แนะประเทศไทยควรมียุทธศาสตร์การค้าที่ชัดเจน หวังช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโต พัฒนาเศรษฐกิจ  
ฐานราก พัฒนาเศรษฐกิจการค้ายุคใหม่ และสร้างกลยุทธ์หุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ เพื่อผลักดันการส่ง  
ออกของไทยให้เติบโต

นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์ ประธานกรรมการสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการการค้าและการพัฒนา ร่วมปาฐกถา  
พิเศษเรื่อง “แนวโน้มยุทธศาสตร์การค้าและการพัฒนาของประเทศไทยสู่ความยั่งยืน” ในงานสัมมนาและงานแถลง  
ข่าวการเปิดตัวศูนย์ศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มด้านการค้าและการพัฒนา ว่า รู้สึกภูมิใจที่สถาบันระหว่างประเทศเพื่อ  
การค้าและการพัฒนา (ไอทีดี) ได้กลายเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะทางด้านการค้า  
ซึ่งมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ UNCTAD (UNITED NATIONS CONFERENCES ON TRADE AND  
DEVELOPMENT) เพื่อให้ประเทศไทยได้เข้ามามีส่วนร่วมในระบบการเงิน การค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ  
รวมทั้งการบูรณาการเข้าสู่เศรษฐกิจโลก

การค้ามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งภาคการค้าในประเทศ และการค้าระหว่าง  
ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคการค้าระหว่างประเทศ ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเจรจาต่อรอง และสร้าง  
บทบาทอำนาจทางเศรษฐกิจให้กับหลากหลายประเทศ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยีที่ส่ง  
ผลกระทบต่อระบบการค้าโลก (Disruptive Technology) ไม่ว่าจะเป็น Internet of Things, Big Data, ปัญญา  
ประดิษฐ์ (Artificial Intelligence), Advanced Robotics, Cloud Technology, 3D Printing ฯลฯ ซึ่งส่งผลให้เกิด  
การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบธุรกิจ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ การค้ามีลักษณะที่ไร้พรมแดน  
(Borderless) การแข่งขันทางด้านราคาและคุณภาพสินค้ารุนแรงขึ้น ทำให้ภาคธุรกิจต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความ  
เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เกิดขึ้น และสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างแข็งแกร่ง

อีกประเด็นที่เป็นปัจจัยกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการค้าโลก คือ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate  
Change) ที่ก่อให้เกิดสภาพอากาศแปรปรวน และภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นภัยแล้ง วิกฤตภัย  
และอุทกภัย ที่ทวีความรุนแรงและมีความถี่มากขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อภาคการเกษตรที่ต้องเผชิญกับความเสียหายที่  
เกิดขึ้นกับผลผลิตทางการเกษตร และกลายเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลก จากกระแสการ  
เปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ บอกได้ว่าโลกของเราในยุคปัจจุบัน เป็นโลกของ VUCA หรือโลกแห่งความผันผวน

ความไม่แน่นอน และความซับซ้อนที่มีมากขึ้น รวมถึงความคลุมเครือ ที่ไม่สามารถคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน (VUCA : VOLATILITY, UNCERTAINTY, COMPLEXITY, AMBIGUITY) ซึ่งเป็นผลให้สถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปี 2561 ชะลอตัวลง

นางสาววิบูลย์ลักษณ์ กล่าวไว้ว่า อย่างไรก็ตาม หลายสถาบันได้วิเคราะห์ว่า เศรษฐกิจโลกในปี 2562 ยังคงสามารถเติบโตได้ต่อเนื่อง ด้วยปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) การบริโภคภาคเอกชนที่ได้รับอานิสงส์จากตลาดแรงงานที่แข็งแกร่งสะท้อนจากอัตราการว่างงานในภูมิภาคหลักที่มีแนวโน้มลดลง 2) การค้าโลกที่สนับสนุนกลุ่มประเทศผู้ส่งออกและแนวโน้มการสร้างความร่วมมือทางการค้าการลงทุนระหว่างภูมิภาค เช่น CPTPP ที่จะช่วยบรรเทาความเสี่ยงจากมาตรการกีดกันทางการค้าจากสหรัฐฯ และ 3) พื้นฐานทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเกิดใหม่ (Emerging Markets: EM) โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียที่ยังคงแข็งแกร่งและยังอยู่ในช่วงต้นถึงกลางวัฏจักรเศรษฐกิจ จะช่วยหนุนการเติบโตของเศรษฐกิจโลก เสริมกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ขณะที่จีนเริ่มเติบโตในอัตราที่ชะลอลงจากการอยู่ในช่วงปลายวัฏจักรขาขึ้นและนโยบายการเงินเริ่มตึงตัวขึ้น

แม้ว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยจะยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังคงเติบโตด้วยอัตราที่ชะลอตัวมากกว่าเมื่อ 10 ปีที่แล้ว จากความท้าทาย และกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ บนโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการค้าของไทยโดยตรง จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนของไทยต้องปรับตัวให้ทันต่อ Mega Trends เหล่านี้ ซึ่งความท้าทายสำคัญ 4 ด้าน ที่ไทยต้องเผชิญและมีผลกระทบอย่างมากต่อเศรษฐกิจการค้าของไทย ได้แก่

1. เทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งด้านดิจิทัล (Digital) กายภาพ (Physical) และชีวภาพ (Biological) ส่งผลอย่างมหาศาลต่อรูปแบบการค้าขายที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมที่มีหน้าร้านต้องใช้คนขาย กลายเป็น การค้าแบบดิจิทัลที่มีการไหลเวียนของข้อมูล (Data flows) มีความเชื่อมโยงทางดิจิทัล (Digital Connectivity) สามารถทำงานร่วมกันผ่านระบบ และการเก็บข้อมูลการค้าออนไลน์ระหว่างประเทศ ทำให้เกิดรูปแบบการค้าสมัยใหม่ ที่ Digital Platform มีบทบาทมากขึ้น
2. ภูมิรัฐศาสตร์การเมืองโลกเปลี่ยน ซึ่งภายใน ปี 2593 ทวีปเอเชียจะมีประชากรเพิ่มขึ้นอีก 750 ล้านคน ส่งผลให้มีสัดส่วน GDP เป็นครึ่งหนึ่งของ GDP โลก คาดการณ์กันว่ายอดขาย e-Commerce ที่เกิดขึ้นในทวีปเอเชียนั้นจะมีมูลค่า ราว 4.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2564 ซึ่งโตเร็วที่สุดในอาเซียน ดังนั้น ภูมิภาค CLMVT จะกลายเป็นเป้าหมายปลายทางที่ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) อย่างต่อเนื่อง
3. โครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมผู้สูงอายุ ไทยจะมีสัดส่วนผู้สูงอายุถึงร้อยละ 32 ในปี 2583 เพิ่มจากร้อยละ 17 ในปี 2560 แนวโน้มด้านการผลิตสินค้าและบริการจะต้องตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าในกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนั้น รัฐบาลจึงเน้นการดำเนินนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และกระจายรายได้สู่พื้นที่ชนบทมากขึ้น
4. การเปลี่ยนแปลงของภาคการผลิตของไทย โดยที่นโยบายประเทศไทย 4.0 ที่เปลี่ยนเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาคต่าง ๆ เน้นไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้น

การบริหารจัดการและใช้เทคโนโลยีหรือ Smart Farming และ SMEs แบบเดิมไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง

ซึ่งหากประเทศไทยมีนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าที่ชัดเจนจะสามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโต โดยมีแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การค้าของประเทศไทย 3 ด้าน ที่จะตอบโจทย์การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ คือ 1. การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าในประเทศหรือเศรษฐกิจฐานราก (LOCAL ECONOMY) ที่มุ่งให้ชุมชนท้องถิ่น กินดีอยู่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้น 2. การพัฒนาเศรษฐกิจการค้ายุคใหม่ (NEW ECONOMY) กระแสการค้า นวัตกรรม และ เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดทำให้ต้องปรับตัวตามสภาพแวดล้อมเพื่อไม่ให้ตกขบวน รวมทั้งต้องมีแนวนโยบายการส่งเสริม e-Commerce และ Social Commerce อย่างเหมาะสม เพื่อให้มูลค่าทางการค้าไหลเวียนอยู่ภายในประเทศมากกว่าไหลออกนอกประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (GLOBAL ECONOMY) เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ เพื่อเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก โดยใช้ และ 3. กลยุทธ์หุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ (Strategic Partnership) เพื่อผลักดันการส่งออกของไทยให้เติบโตและขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การส่งเสริมภาคเศรษฐกิจการค้าไทยให้มีความเข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกนั้น จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกระแสโลกที่มุ่งเน้นในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า เศรษฐกิจสีเขียว (Green economy) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจในรูปแบบที่ช่วยให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ดีขึ้น เสริมสร้างความเสมอภาคในสังคม ลดผลกระทบที่เกิดต่อสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน